

(1)

(D) IV. 1. Tantárgyleírások

Tantárgy neve: Népeség- és településföldrajz (Az Általános társadalom- és gazdaságföldrajz c. tantárgy részeként)	
Mely szakokon oktatják: földrajz-, földrajz-x, geográfus szak	
Tantárgyfelelős neve: dr. Kovács Zoltán	Tantárgyfelelős beosztása: má. egyetemi docens

Tantárgy besorolása: kollégium	
Tantárgy heti óraszám: 2	tanóra elmélet
Tantárgy heti óraszám: 1	tanóra tantermi gyakorlat
Tantárgy heti óraszám: –	tanóra laboratóriumi gyakorlat
Előírt külső szakmai gyakorlat:	
Tantárgy összórárszáma: 84	tanóra
Tantárgy félévigénye: egy	félév (az 1. félév)
Számonkérés módja: kollokvium	
Tantárgyhoz rendelt kreditek száma: –	kredit –

Tantárgy elsajátításához feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint:

Az "Általános társadalomföldrajz" és a "Regionális földrajz" c. középiskolai tankönyvek ismeret-anyaga.

Tantárgy célja, célkitűzései:

A népeség és a településhálózat általános fejlődésének megismertetése, alapfogalmak értelmezése, napjaink globális folyamatainak és összefüggéseinek bemutatása. A Magyarország gazdaságföldrajza és a Regionális gazdasági földrajz c. tárgyak megalapozása. + Geográfus szakos hallgatók esetén a "Település-tudomány" c. tárgy megalapozása.

A tantárgy évközi ellenőrzés módjai:

- szemináriumi dolgozat megadott témában (terjedelem 8-10 oldal)
- házi feladat (3 db)
- zárthelyi dolgozat
- gyakorlaton kiselőadás

A tantárgy tartalma:

a) A Föld népségének gyarapodása a történelem folyamán. Népesedési ciklusok. A természetes szaporodás és a gazdaság kapcsolata. A Föld népségeltartó képessége. A népség nem- és korszerinti megoszlása a Földön. A népsűrűség és a népsűrűséget befolyásoló tényezők. Az emberi rasszok kialakulása és elterjedése a Földön. A népség nyelvi megoszlása, nyelvcsaládok, világnyelvek. A népség vallási megoszlása a Földön, világvallások. Nemzeti kisebbségek, nemzetállamok, nemzetiségi kérdés. A népség gazdasági aktivitása, foglalkozási szerkezete. Foglalkozási átrétegződés. A gazdasági fejlettség és az életszínvonal meghatározásának lehetőségei. A népség társadalmi összetétele. Társadalmi státusz, csoport. A társadalmi mobilitás. A népség vándormozgalma, típusai. Vándorlási modellek.

b) A település fogalma, osztályozásuk. A települések kialakulására ható földrajzi tényezők, helyzeti és helyi energiák. A városok gazdasági jelleg, funkcionális szerepkör és nagyság szerinti osztályozása. A városok morfológiai típusai. Az urbanizáció fogalma, története, szakaszai. A centrum/periféria viszony jellege, a vonzáskörzetek lehatárolása. A központok hierarchia-rendszere. A Christaller- és a Lössch-modell. A városok belső szerkezete, városökológiai modellek. Az urbanizációs ciklusok. A falusi települések típusai. A falvak kialakulása és morfológiai jellemzői. A falusi térségek jellemzői a Földön. Szórványtelepülések és tanyák.

(D) IV. 1. **Tantárgyleírások****FOLYTATÁS**

Tantárgy neve: Néesség- és településföldrajz

Kötelező és ajánlott jegyzetek, irodalom jegyzék:

- Bähr, Jürgen: Bevolkerungsgeographie. UTB Ulmer Stuttgart. 1992. 429. p.
- Enyedi György: A városnövekedés szakaszai. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1988.
- Heineberg, Heinz: Stadtgeographie. Grundriss Allgemeine Geographie. Ferdinand Schöningh Paderborn, 1989. 124 p.
- Kocsis Károly: Magyarok a határainkon túl - a Kárpát-medencében. Tankönyvkiadó, Budapest, 1991. 179 p.
- de Lange, Norbert: Bevolkerungsgeographie. Grundrisse Allgemeine Geographie. Ferdinand Schöningh Paderborn, 1991. 115 p.
- Pounds, Norman: J. G.: Európa történeti földrajza. Osiris Kiadó, Budapest, 1997. 532 p.
- Sárfalvi Béla: Magyarország népességföldrajza. Tankönyvkiadó, Budapest, 1991. 116 p.

A tantárgy tárgyi szükségletei:

- tanterem, táblák, íróeszközök
- írás-, diavetítő
- térképek, atlaszok
- nemzetközi statisztikai zsebkönyvek

Tantárgyi vonatkozású kutatások:

A legújabb nemzetközi (idegennyelvű) szakirodalom nyomkövetése, feldolgozása a Magyarországra bejutó folyóiratokon, szakkönyveken keresztül. Nemzetközi és hazai konferenciákon történő részvétel, időnként hosszabb külföldi tanulmányút, amelyek során beszerezhető a legfrissebb szakirodalom. Saját kutatómunka és nemzetközi kollaboráció.

A tantárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája:

A nemzetközi tapasztalatok átvétele, rendszeres idegennyelvű publikáció a témakörön belül. Távlatilag az európai egyetemek "társadalomföldrajzi" képzési rendszerének integrálása.

Személyi feltételek (létszám, felkészültség):

Az előadásokat dr. Kovács Zoltán, a földrajztudomány kandidátusa tartja, a gyakorlatokat Egedy Tamás tudományos segédmunkatárs tanársegéd vezeti.